

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_ZSV_027
Předmět:	Základy společenských věd
Tematický okruh:	Člověk v dějinách
Autor, spoluautor:	Mgr. Markéta Macháčková
Název DUMu:	Československo v meziválečném období
Pořadové číslo DUMu:	7
Stručná anotace:	Výukový materiál se zabývá situací v Československu v meziválečném období. Cílem materiálu je seznámit žáky s vývojem v ČSR. Poukázat na jeho příznivý vývoj, který byl následně zastaven vlivem německého nacismu.
Ročník:	2.
Obor vzdělání:	63 – 41 – M/01 Ekonomika a podnikání
Metodický pokyn:	Žáci použijí snímky s úkoly a závěrečným testem, které slouží k procvičení látky.
Výsledky vzdělávání:	Žák charakterizuje první Československou republiku a srovná její demokracii se situací za tzv. druhé republiky (1938–39), objasní vývoj česko-německých vztahů.
Vytvořeno dne:	5. 6. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

ČSR v meziválečném období

ČSR ve 20. letech 20. století

- čs. hospodářství bylo na vzestupu – v českých zemích byly soustředěny 2/3 průmyslu R-U
- bylo zde několik úspěšných firem: *Baťa, ČKD Praha, Zbrojovka Brno, Škoda Mladá Boleslav* aj.
- na Slovensku a v Podkarpatské Rusi ale převládalo zemědělství (nezdařila se industrializace Slovenska)

Hospodářská krize v ČSR

- krize v ČSR plně propukla roku **1930** – projevila se tím, že poklesla průmyslová výroba (o 40%), úpadek se dotkl zemědělství, bankovníctví a zahraničního obchodu, zvýšila se nezaměstnanost
- množily se demonstrace a stávky – této situace využívali komunisté k posílení svého vlivu

Nacionalismus

- sílil hlavně v pohraničí (zde měly vliv německé nacionalistické strany

roku 1934 vznikla *Sudetoněmecká strana (SdP)* – v jejím čele byl učitel tělocviku ***Konrad Henlein***

- nacionalismus sílil také na Slovensku – zde se kombinoval s klerikalismem (politický směr, který prezentuje církevní názory) – představitelem byl kněz ***Andrej Hlinka***, který byl v čele ľudové strany – tato strana usilovala o autonomii Slovenska

Prezidentské volby v roce 1935

prosinec 1935 – odstoupil prezident Masaryk =>
konaly se prezidentské volby – byli 3 kandidáti:

Edvard Beneš, Bohumil Němec, Klement Gottwald

- prezidentem se stal ***Edvard Beneš***
- v této době bylo ČSR posledním státem ve střední Evropě, kde stále fungovala parlamentní demokracie (= „ostrůvek demokracie“)

Československo – Hitlerův cíl

roku 1937 se ČSR dostalo do mezinárodní izolace

březen 1938 - došlo k připojení Rakouska k Německu (*tzv. Anschluss Rakouska*) => po této události se dalším Hitlerovým cílem stalo ČSR (požadoval připojení pohraničních oblastí)

23. 9. 1938 československá vláda vyhlásila mobilizaci (obsazení pohraničních pevností) => Hitler hrozil útokem

Mnichovská dohoda a zánik 1. republiky

29. – 30. 9. 1938 se konala mezinárodní konference v Mnichově – zde se sešli zástupci Německa (*Hitler*), Itálie (*Mussolini*), VB (*Chamberlain*), Francie (*Daladier*)

- čs. zástupce nebyl přizván => „o nás bez nás“
- zde byla podepsána Mnichovská dohoda, podle které muselo ČSR postoupit pohraniční území Německu

= zánik první republiky

Druhá československá republika

= období od 30. 9. 1938 do 15. 3. 1939

začátkem října **1938** odstoupil prezident E. Beneš
na podzim **1938** vyhlásilo autonomii Slovensko a
Podkarpatská Rus

listopad 1938 – novým prezidentem se stal **Emil Hácha**,
poté byla ustanovena i nová vláda – v jejím
čele byl **Rudolf Beran**

prosinec 1938 byly schváleny *zmocňovací zákony*,
které umožňovaly vládě měnit zákony i ústavu

Protektorát Čechy a Morava

14. 3. 1939 Slováci vyhlásili Slovenský štát (oficiálně patřil pod Německo)

14. – 15. 3. 1939 Hácha jednal s Hitlerem

- Hácha pod nátlakem podepsal prohlášení čs. a německé vlády o tom, že čs. vláda souhlasí s okupací („*Čechy samy žádají, aby je Německo okupovalo*“)

16. 3. 1939 vydání nařízení o vzniku *Protektorátu Böhmen und Mähren* – v čele byl prezident E. Hácha a protektorátní vláda – vše ale bylo řízeno Německem – byl jmenován říšský protektor ***Konstantin von Neurath***

Závěrečný test

1. Spojte osobnost a její charakteristiku

I. Konrad Henlein	a) protektorátní prezident
II. Andrej Hlinka	b) poslední prezident první republiky
III. Edvard Beneš	c) zakladatel SdP
IV. B. Mussolini	d) zakladatel lidové strany
V. Emil Hácha	e) říšský protektor
VI. K. von Neurath	f) italský zástupce na Mnichovské konf.

2. Datujte období druhé republiky, co znamená tento pojem

3. Seřadte události chronologicky a doplňte datum

- a) Mnichovská konference
- b) Vznik SdP
- c) Vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava
- d) Vydání zmocňovacích zákonů
- e) Odstoupení Masaryka a vyhlášení nových prezidentských voleb

4. K jakému okamžiku patří heslo „o nás bez nás“, vysvětlete ho

Řešení závěrečného testu

1. I. C, II. D, III. B, IV. F, V. A, VI. E
2. 30. 9. 1938 – 15. 3. 1939; znamenala zánik demokracie, která byla typická pro první republiku, odstartovalo ji podepsání mnichovské dohody
3. B (1934), E (prosinec 1935), A (29. – 30. 9. 1938), D (prosinec 1938), C (16. 3. 1939)
4. K Mnichovské konferenci, znamená, že se jednalo o budoucnosti ČSR a čs. zástupce se jednání neúčastnil

Použitá literatura

ČORNEJ, Petr. Dějepis pro střední odborné školy: české a světové dějiny. 2. vyd. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, 2008, 238 s. ISBN 978-80-7235-382-8

DRŠKOVÁ, Kateřina. Maturita z dějepisu: české a světové dějiny. Vyd. 2. Praha: Aleš Skřivan ml., 2000, 52 s. ISBN 80-902-2617-5

www.dejepis.com